

SEZONA 1921/22

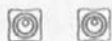
GLEDA LIŠKI LIST

ŠTEVILKA 31

IZDAJA UDRUŽENJE GLED. IGRALCEV

□ □ MESTNI ODBOR LJUBLJANA □ □

□ □ UREJA GUSTAV STRNIŠA □ □

CENA DIN 2.50

UNDERWOOD IDEAL • ERIKA

pisalni stroji.

• OPALOGRAPH •
SCHAPIROGRAPH
razmnoževalni aparati
so najboljši.

...

:: THE REX CO. ::

Ljubljana,

Gradišče 10.

Telefon 268.

Spored za 31. teden.

Drama

Sreda,	10. maja	— Zaprto.	
Četrtek,	11. maja	— Marija Stuart.	E
Petek,	12. maja	— Otok in Struga.	D
Sobota,	13. maja	— Marija Stuart.	B
Nedelja,	14. maja	— Madame Sans Gêne.	Izven.
Poned.,	15. maja	— Otok in Struga.	C
Torek,	16. maja	— Zaprto.	

Opera

Sreda,	10. maja	— Boris Godunov. Gostovanje g. Josipa Križaja iz Zagreba.	Izven.
Četrtek,	11. maja	— Lakmé.	Izven.
Petek,	12. maja	— Zaprto.	
Sobota,	13. maja	— Tosca.	A
Nedelja,	14. maja	— Lakmé.	Izven.
Poned.,	15. maja	— Zaprto.	
Torek,	16. maja	— Cavalleria rusticana. — Plesna legendica.	A

Maria Stuart

Tragedija v petih dejanjih in dveh slikah. — Spisal:
Friderik Schiller. — Po Cegnarjevem prevodu poslo-
venil Oton Župančič.

Režiser: A. DANILO.

Elizabeta, angleška kraljica	ga. Danilova.
Maria Stuart, škotska kraljica, jetnica na Angle- škem	ga. Šaričeva.
Robert Dudley, grof Leicesterski	g. Danilo.
Juri Talbot, grof Schrewsburski	g. Lipah.
Viljem Cecil, baron Burleighski, veliki blagajnik	g. Kralj.
Grof Kentski	g. Gaberščik.
Viljem Davison, državni tajnik	g. Ločnik.
Amia Paulet, vitez, Marijin čuvaj	g. Gregorin.
Mortimer, njegov stričnik	g. Železnik.
Grof Aubespine, francoski poslanec	g. Peček.
Grof Bellievre, izredni poslanik francoski	g. Drenovec.
Okelli, Mortimerjev prijatelj	g. Murgelj.
Dugeon Druri, drugi Marijin čuvaj	g. Medven.
Melvil, njen hišnik	g. Šubelj.
Hana Kenedi, njena dojnica	ga. Juvanova.
Margareta Kurl	gdč. Rakarjeva.
Aliks	gdč. Zbořilova.
Jedert	gdč. M. Danilova.
Rozamunda	gdč. Gorjupova.
Berta	gdč. Rovanova.
Scheriff grofije	g. Smerkolj.
Častnik telesne straže	g. Cesar.
Plemič	g. Bitenc.
Paž	gdč. Zbořilova.

Francoski in angleški gospodje. Spremstvo. Lovci. Dvorni
služabniki angleške kraljice. Služabniki in služabnice škotske
kraljice. Rabelj. Dva angleška vojaka.

OTOK IN STRUGA

Igra v petih dejanjih (18 slikah). Po dr. Tavčarjevi noveleti
spisal Ignacij Borštnik.

Režiser : O. ŠEST.

Grofinja Ana, vdova Milanova	ga. Medvedova.
Serafina, njena hči	ga. Šaričeva.
Grofinja Eliza, vdova, sestra Anina	ga. Juvanova.
Lucija, njena hči	gna. M. Danilova.
Ritmojster grof Egon, Serafinin bra- tranec	g. Peček.
Lajtnant Leo, prijatelj Egonov	g. Drenovec.
Baron Bontoux	g. Daneš.
Vitez Trd, starejši	g. Gregorin.
Vitez Trd, mlajši	g. Šubelj.
Baron Nebelberg	g. Strniša.
Baron Lindenholz	g. Gaberščik.
Igla, oskrbnik na Otoku	g. Plut.
Prvi sluga	g. Bitenc.
Drugi sluga	g. Medven.
Hišna Serafinina	gna. Rovanova.
Služkinja	gna. Šturmov.
Sel	g. Murgelj.
Konstantin, Struški graščak, dr. medicine	g. Kralj.
Zora, njegova sestra	ga. Wintrova.

Slike: 1. Soba na Otoku. 2. Veranda na Otoku. 3. Soba
na Otoku. 4. Pred gradom na Otoku. 5. Salonček na Otoku.
6. Pred kapelico na Strugi. 7. V kapelici. 8. Pred kapelico.
9. Veranda na Otoku. 10. Na vrtu na Otoku. 11. Pred
vhodom na Otoku. 12. Soba Ane na Otoku. 13. Veranda
na Otoku. — Daljša pavza. — 14. Spalnica na Otoku.
15. Predsoba na Otoku. 16. Spalnica. 17. Veranda na Otoku.
18. Konstantinov kabinet na Strugi.

MADAME SANS GÊNE.

Komedija v treh dejanjih s prologom. — Spisala Victorien Sardou in Emil Moreau.

Režiser: B. PUTJATA.

Osebe v prologu:

Lefebore, seržant narodne garde	g. Gregorin.
Joliceur	g. Kuratov.
Rissout	g. Gabersčik.
Vabontrain	g. Cesar.
Fouché	g. Kralj.
Vinaigre, bobnar	g. Bitenc.
Grof Neipperg, častnik pri avstr. poslaništvu	g. Šubelj.
Mathurin, učenec	gdč. Gorjupova.
Katarina, perica, s pridevkom Madame Sans Gêne, nevesta Lefeborova	ga. Danilova.
Toinon	gdč. Šturmov.
Julija	gdč. Rovanova.
La Éousotte	gdč. Rakarjeva.

Osebe v igri:

Napoleon	g. Putjata.
Lefebore, maršal in vojvoda gdanski	g. Gregorin.
Fouché, bivši policijski minister, sedaj vojvoda otranski	g. Kralj.
Savary, vojvoda Rovigo, policijski minister	g. Strniša.
Brigod, ceremonijar pri Napoleonu	g. Bitenc.
Katarina, maršalica Lefebore, Madame Sans Gêne iz prologa	ga. Danilova.
Karolina, kraljica napoljska	ga. Wintrova.
Eliza, princeza luška	gdč. Mira Dahilova.
Mme de Bassano	gdč. Gorjupova.
Mme de Rovigo	gdč. Božilova.
Mme de Bulow	gdč. Rakarjeva.
Grof Neipperg, sedaj avstrijski poslanec pri Napoleonu	g. Šubelj.
Vanouville, Napoleonov adjutant	g. Gabersčik.
Roustan	g. Cesar.
Constant	g. Kuratov.
Despréaux, plesni učitelj	g. Plut.
Jasmin, Lefeborov majordom	g. Ločnik.
Leroy, dvorni krojač	g. Smerkolj.

Prolog v pralnici Katarinini v Parizu, za revolucije 10. avgusta 1792.

Prvo, drugo in tretje dejanje 18 let pozneje tudi v Parizu.

BORIS GODUNOV

Muzikalna ljudska drama v 7 slikah. Vglasbil M. P. Musorgski, predelal in instrumentiral N. Rimski-Korsakov. Besedilo po Puškinu in Karamzinu poslovenil C. Golar.

Dirigent: F. RUKAVINA.

Režiser: BORIS PUTJATA.

Boris Godunov, ruski car (bariton)	g. Križaj k. g.
Feodor } njegova { (mezzosopran)	gna. Kalouskova.
Ksenija } otroka { (sopran)	gna. Kalinova.
Dojilja	ga. Smolenskaja.
Knez Vasilij Ivanovič Šujski (tenor)	g. Sovilski.
Pimen, kronist, menih (bas)	g. Zathay.
Napačni Dimitrij, Grigorij Otrepev (tenor)	g. Kovač.
Marina Mnišek, hči vojvode iz Sandomira	gna. Rewiczeva.
Varlaam } vagabunda { (bas)	g. Zupan.
Misajil } (tenor)	g. Mohorič.
Krčmarica (mezzosopran)	gna. Šterkova.
Blaznik (tenor)	g. Trbuhovič.
Telesni bojar (tenor)	g. Bratuž.
Lovicki } jezuita { (bas)	g. Zorman.
Cernjakovski } (bariton)	g. Perko.
Stotnik (bas)	g. Zorman.

Glasovi iz ljudstva, bojarji, otroci bojarjev, strelci, straže, stotniki, magnati; poljske plemkinje, deklice iz Sandomira, romarji, narod. Godi se 1598—1605. — Prva vprizoritev l. 1874 v Petrogradu.

Nove dekoracije deloma po načrtu g. Sadikova, deloma po lastnem načrtu naslikal g. Skružný. Nove kostume po načrtu g. Sadikova izdelala ga. Waldsteinova in g. Dobry.

Prva slika: Boris Godunov, ki se je polastil prestola tako, da je umoril malega carjeviča Dimitrija, je kronan in stopa med slavnostno procesijo v cerkev, kjer se pokloni senci svojih prednikov. Narod ga navdušeno slavi.

Druga slika: Starček Pimen piše ruski letopis in končava z umorom Dimitrija. Navzoč je Grigorij Otrepev, katerega muči tudi v sanjah častiljubna misel, kako bi izrabil v svojo korist dogodek o ubitem carjeviču Dimitriju, za katerega se pozneje izda.

Tretja slika se vrši v krčmi na litvanski meji. Dva vagabunda, Varlaam in Misajil, tipična za rusko življenje, sta pripeljala sem Otrepeva, ki je pobegnil iz samostana. Pride policija, ki išče Otrepeva, kajti samostan ga je bil že naznanil oblasti. Toda zvitost in smelost Otrepeva rešita.

Četrta slika se godi v sobi carja Borisa. V njegovi družini vlada prijateljstvo, toda nad glavami vseh visi težka usoda. Borisa muči zavest, da je kriv nesreče svoje rodbine in svojega naroda. Knez Šujski mu prinese zdajci vest o groznem pojavu: ubit carjevič je tu v osebi lažnega Dimitrija. Ubogi car zapade strašni oblasti svoje težke vesti.

Peta slika: Deklice slave lepoto svoje gospodarice Marine, hčerke vojvode Sandomirskega. Lažni Dimitrij je vanjo zaljubljen. Marina ni zaljubljena, temveč častihlepna. Laska ji, postati ruska carica. Zato ga podpihuje na boj in mu obljubi ljubezen, če postane car.

Šesta slika se dogaja pod mestom Kromi. Otrepevi prištaši so naščuvali sodrgo zoper Borisa in njegovo oblast. Ravnokar zasmehuje drhal Borisovega bojarja Hruščova. V to pride od rojstva blazni Ivanič, simbol uboge Rusije, ki jo potepta vsak, komur je ljubo. Vagabunda Varlaam in Misajil agitirata uspešno za Dimitrija. Nastopita dva jezuita, ki sta simbol nesreče Dimitrija, zakaj za časa svojega vladanja je dovolil propagirati papizem. Sodrga hoče oba obesiti, prihod Dimitrija ju reši. Narod vse pozabi in gre navdušeno za Dimitrijem.

Sedma slika: Bojarji se posvetujejo v granoviti palači v Moskvi. Knez Šujski, sovražnik Borisov, jim pripoveduje o bolezni carja, ki prihaja ves v njeni oblasti. Starček Pimen — naročil ga je nalašč Šujski — pripoveduje o čudežih, ki se prikazujejo na grobu ubitega carjeviča. To pripovedovanje stre Borisu zadnje sile. Car čuti bližino smrti, poslovi se od svojega sina in hoče v samostan, da najde tam odpuščenje za svoj strašni greh. Toda umira tik svojega prestola, katerega je osvojil za tako grozno ceno.

LAKMÉ.

Opera v treh dejanjih. Besedilo napisala E. Godinet in Ph. Gille. Uglasbil Léo Delibes. Poslovenil dr. Ivo Šorli.

Dirigent: A. NEFFAT.

Režiser: G. TRBUHOVIĆ.

OSEBE:

Lakmé	:	ga. Lovšetova.
Mallika		gdč. Kalouska.
Ellen		gdč. Thalerjeva.
Roza		ga. Ribičeva.
Benston		ga. Smolenskaja.
Gerald		gosp. Drvota.
Friderik		gosp. Bagrov.
Nikalanta		gosp. Zathey.
Hadži		gosp. Bratuž.
Kitajski trgovec		gosp. Simončič.
Vračar		gosp. Povše.
Kuravar		gosp. J. Drenovec.
Bajadere		gdč. Nikitina.
		gdč. Vavpotičeva.

Indijski narod. Angleške dame, častniki in mornarji. Brah-
manski svečeniki in bajadere, prodajalci, fakirji itd.

Plese priredila ga. Poljakova.

Nove dekoracije po lastnem načrtu izdelal gosp. Skružny.

Nove kostume izdelala ga. Waldsteinova in gosp. Dobry.

Prva predstava v Parizu v Opera-Comique 14. aprila 1883.

Prvo dejanje: Zjutraj ob zori. Hadži, sluga bramana Nikalante, in Malika, služabnica njegove hčere Lakme, sta pravkar odprla vrata na vrt Nikalantovega zavetišča, kamor se je bil Bramin svečenik skril pred svojimi zasledovalci, angleškimi podjarmljevalci, ter spustita vanj Indijce, moške in ženske, ki so prišli molit pred pagodo, da bi se njih razžaljeni bogovi zopet potolažili radi skrunitve njih templjev od strani sovražnikov, ter da bi pozdravili svojega prvega svečenika. Ko njegova hčerka odpoje molitev bogovom Brami, Šivi in Ganesi ter boginji Durgi, jih Nikalanta odpusti in pove hčerki, da mora v mesto, kjer ga v še edini pagodi čakajo drugi verniki, ter jo izroči v varstvo služabnikom. Lakme povabi zdaj Maliko, da gresta na drugi breg reke ter odpluje z njo tja. — Nastopi angleška družba, oficirji in dame pred vsem Gerald in njegova zaročenka miss Elen, ki jih je privedla radovednost, ali je Lakme res tako lepa, kakor pripoveduje Geraldov tovariš Friderik, ki pa mu nihče, niti Gerald prav ne verjame. Dame so celo precej užaljene radi Friderikovega vznihanja, in on mora opetovano zatrditi, da ni hotel primerjati. — Po tem prizoru vidimo Geralda samega, ki je med tem očitvidno Lakme že videl in je nani napravila globok vtis, čemur pa se še ustavlja. — Ko se prikaže ona z Maliko, se Gerald skrije. Lakme reče Maliki, naj bi se šle kopat. Malika izgine za drevesi, Lakme pa poje pesem, iz katere se sliši vsa njena sladka vznemirjenost radi novega čustva, ki se jo je polastilo. Tu se ji pokaže Gerald. Lakme najprej prestrašena pokliče služabnico, a ju spet odpravi in stopi naravnost pred Geralda, očitajoč mu njegovo predrznost, da se je upal, prestopiti ta sveti kraj in zalezovati njo, hčerko bogov, ki je v očeh svojih rojakov sama boginja. Ali ne ve, da je zaslužil s tem smrt? No, on ji pove, da brez nje ne more več živeti in da je pripravljen tvegati celo smrt. Šele, ko ga opozori Lakme, da se je vrnil njen oče, se umakne. — Ves srdit opazi Nikalanta, da je bil med tem časom neki tujec tu in mu zapreti s svojo osvelo.

Drugo dejanje: Javni trg v Indijskem mestu, čas sejma. Prodajalci, indijski in kitajski, ponujajo svoje blago in opozarjajo kupce, naj se podvizajo, ker bo takoj poldne in se potem morajo raziti. Med to družbo se meša tudi nekaj angleških matrozov, ki hočejo biti prvi postreženi. Čez nekoliko časa se prikaže tudi Mistress Bentson, guvernantka guvernerjeve hčerke, ki se je izgubila od svoje družbe in se komaj še otepa vsiljivih ponujalcev, ko prihitita zanj tudi še Friderik in njena gojenka Roza. Zdaj zazvoni poldan in matrozi razženejo prodajalce. Takoj na to se začne »veselica«, to je nastopijo plesalke-bajadere sredi množice drugih domačinov. Med njo se prikažeta Nikalanta, preoblečen v indijskega spokornika in Lakme. Prepričan, da se bo skrunilec njegovega zavetišča sam izdal, če zagleda Lakme, ji ukaže braman, naj zapoje »pesem o parijskem dekletu. Prvikrat izpoje na največjo očetovo jezo Lakme

pesem sicer brez uspeha, tu pa se prikaže Gerald. Ko dekletu od strahu zanj skoraj omedli, priskoči mladenič in se s tem izda, čeprav ga Friderik opominja, naj bo oprežen. Braman pa opozori svoje sozarotnike, ki so se med tem približali, da jim bo zločinca z očmi pokazal, čim se razvije procesija na čast boginji Durgi, ki se ima zdaj takoj začeti. Brez hrupa naj ga odstranijo od njegovih in mu ga pripeljejo, ker ga hoče z lastno roko žrtvovati bogovom. Spremostvo hčerke odkloni in jo spet izroči v varstvo Hadžiju, ki ji takoj ponudi svojo pomoč, ako hoče prijatelja rešiti. Lakme namigne ljubimcu, kaj ga čaka in ga prosi, naj zbeži z njo v kolibo, spleteno iz bambusa, onstran njenega doma, kjer bo varen pred vsem zalezovanjem. Še se Gerald bori sam s seboj, ali bi nečastno bežal, ko se prikaže Durgina procesija, pojoča molitve, ki jo gleda, čeprav s strahom, tudi angleška družba. Nenadoma krikne Gerald in pade: zadelo ga je bodalo. No, Lakme takoj spozna, da je samo ranjen in se zahvali boginji.

Tretje dejanje: Partije v indijskem gozdu z bambusovo kočo sredi cvetja. Gerald spi na postelji iz listja, Lakme mu poje vspavanko. Gerald se prebudi. Ne ve, kje je, a mu Lakme pove, kako ga je Hadži odnesel tu sem, ona pa ga je z zeliščinimi sokovi takoj ozdravila. Tu se začuje v bližini pesem. Lakme potolaži Geralda, da ju tu nihče ne iztakne in da so to samo zaljubljeni pari, ki gredo k svetemu vrelcu vodo pit: čim dva izpijeta isto časo, sta združena za vedno. Ona ne smeta iti skupaj za onimi, zato pojde sama ter prinese kozarec te vode. Naj jo počaka tu. — Čim je odšla, se prikaže Friderik, ki je v skrbih preiskal vso okolico, sledeč krvavim sledovom in misleč, da prijatelja ne najde več živega. Roti ga naj se ne šali z ljubeznijo dekleta iz naroda, ki ni ustvarjen za bolešt, pred vsem pa naj ne pozabi, da je vojak in kaj mu velewa njegova čast, ki ga kliče še danes dalje, ker jutri začne boj. Temu pozivu Gerald ne more odoleti in svečano obeča prijatelju, da gre z njimi. Pomirjen se Friderik odstrani, dospe pa Lakme s čašo svete vode. No, na mah opazi čudno izpremembo na ljubimcu. Kakor nalašč se v tem hipu začujejo vojaške trobente in petje angleških vojakov, ki pozdravljajo daljno domovino. Lakme spozna, da je v Geraldju ta čut močnejši od njegove ljubezni in skrivši zgrize cvet strupene cvetice. Zdaj ve, da bo ljubimcu njegovo prisego lahko držati: smehlja se, srkne iz čaše in jo da tudi njemu, ki prevzet neke tajne grozne slutnje izpije in priseže, da bo njen za vekomaj. Lakme mu pove, da so njene minute štete, a on je ne razume in napiva njuni ljubezni. — Tu se prikaže Nikalanta, da dopolni svojo osveto. Gerald se ne brani, toda zdaj razodene Lakme tudi očetu, da bo bogovom njena žrtva dovolj. Še enkrat se s pojemajočim glasom zahvali ljubimcu za sladke sanje in umre, Nikalanta pa izroči njeno dušo bogovom.

TOSCA

Melodrama v 3 dejanjih. Besedilo po V. Sardouju napisala
L. Illica in G. Giacosa, prevel Cvetko Golar; vglasbil
G. Puccini.

Dirigent in režiser: F. RUKAVINA.

Floria Tosca, slovita pevka (sopran)	. . . gna. Zikova.
Mario Cavaradossi, slikar (tenor)	. . . g. Sovilski.
Baron Scarpia, policijski načelnik (bariton)	g. Levar.
Cesare Angelotti (bas)	 g. Zorman.
Cerkovnik (bariton)	 g. Trbuhović.
Spoletta, birič (tenor)	 g. Mohorič.
Sciarrone, orožnik (bas)	 g. Vovko.
Jetničar (bas)	 g. Ribič.
Pastir	 gna. Šterkova.

Kardinal, sodnik, vodja mučilnice, pisar, častnik, podčastnik,
vojaki. Cerkveni pevci, duhovniki, ljudstvo.

Godi se v Rimu leta 1800.

Nove dekoracije izdelal g. dek. slikar V. Skružny.

Prva vprizoritev leta 1900 v Rimu.

Cavalleria rusticana

Opera v 1 dejanju. Besedilo napisala po G. Verdi, G. Targioni-Tozzetti in G. Menasci. — Vglasbil Pietro Mascagni.

Dirigent: A. NEFFAT.

Režiser: G. TRBUHOVIĆ.

Santuzza (sopran)	ga. Lewandovska.
Lola (mezzo-sopran)	gna. Kalouskova.
Turiddu (tenor)	g. Drvota.
Alfio (bariton)	g. Romanowski.
Lucia (alt)	ga. Smolenskaja.

Vaščani in vaščanke.

Godi se današnje dni na kmetih v Siciliji.

Prva vprizoritev v Rimu l. 1890.

Turiddu je bil, preden je šel k vojakom, zaročen z Lolo, sedaj ženo Alfija. Po končani vojaški službi se je Turiddu vrnil domov, in ker je našel Lolo poročeno, si je poiskal drugo dekle, Santuzzo. Kmalu pa se mu je srce zanjo ohladilo in vzplamtelo spet za Lolo. — Predigro prekine podoknica — siciliana, ki jo poje Turiddu svoji Loli. Velika noč je, ljudstvo se zbira pred cerkvijo, poje, veseleč se lepega spomladanskega jutra, in odide. Santuzza hoče govoriti s Turiddom, vpraša njegovo mater Lucijo, kje da bi ga našla, mati pravi, da je odšel v Francofonte, Santuzza pa ji odgovori, da so ga videli ponoči na vasi.

Voznik Alfijo prihaja po daljši odsotnosti spet domov, sovaščani ga veselo pozdravijo, in ko se v cerkvi začne služba božja, odidejo v cerkev, Alfijo pa gre domov.

Santuzza je pričakala Turidda, prosi ga naj se ji ne izneveri, očita mu ljubezen do Lole. Turiddu pa je ne posluša. Na poti v cerkev pride mimo Lola, Turiddu hoče ž njo, ali Santuzza mu to zabrani. Ves razjarjen jo nato Turiddu siloma pahne s poti in odide v cerkev.

Santuzza misli na osveto, zato ji je Alfio baš dobrodošel. Pove mu, da jo je oskrnil Turiddu, ki zapeljuje zdaj Lolo. Alfijo priseže,

še danes maščevati se in odide. Ljudstvo zapušča cerkev, ž njimi Turiddu in Lola. Pred gostilno veselo pojo in pijo. Vsi pozdravijo prihajajočega Alfija, Turiddu mu ponudi polno čašo, ki jo pa Alfijo odkloni, rekoč, da je zanj to vino strup. Turiddu izlije vino Alfiju pod noge, potem ugrizne Alfija v uho v znamenje dvoboja na nože. Turiddu pokliče svojo mater, se silno vznemirjen od nje poslovil in hiti na dvoboj. Kmalu se začuje hrup in kričanje, vaščanje prihite in povedó, da je bil ravnokar Turiddu usmrčen.

PLESNA LEGENDICA

Mimična igra v enem dejanju. Po G. Kellerju priredil in vglasbil Risto Savin.

Dirigent: A. BALATKA.

Režiser: H. POLJAKOVA.

Muza	ga. Poljakova.
Eros	gna. Chladkova.
Menih	g. J. Drenovec.
Narod.	

V slikah:

Sv. Marija	ga. Mencinova.
Sv. Cecilija	ga. Ribičeva.
Kralj David	g. Drenovec.

Godci, plesoči pari, angelčki in angeli.

Kmetški ples pleše gna. Nikitina in baletni zbor.

Deloma nove dekoracije naslikal g. Skružny.

Po zapiskih sv. Gregorja je bila Muza plesalka med svetniki. Kot dete dobrih staršev je bila prisrčna devičica, ki je marljivo služila Materi božji. Prepojena s strastjo nepremagljivega veselja do plesa, je nepremotljivo plesala, kadar ni molila. Plesala je s svojimi tovarišicami, z otroci, z mladeniči, pa tudi sama; plesala je doma, po vrtovih in livadah. Kadar je šla k oltarju, je bil njen korak bolj podoben ljubkemu plesu nego hoji, tudi pred cerkvenimi vrati je v naglici nekoliko poplesala po gladkih mramornatih ploščah.

V prazno kapelo, kjer se nahaja kip čudodelne Marije, vstopita Muza in Eros: Muza prinese cvetice v počestčenje Marije. Eros hoče Muzo nežno objeti, ona pa se mu rahlo izvije, poklekne pred Marijo in pobožno moli. V temi se prikaže menih, stopi k Muzi, jo prime za roko, povprašujoč jo, kako to, da tukaj pleše. Muza mu odgovori, da je nameravala s plesom Marijo častiti. Menih jo vpraša, jeli bi hotela pustiti ples le za en dan? Potem bi se mogla vse leto veseliti in plesati. Muza to obljubi. Nadalje vpraša menih: Bi li hotela

opustiti posvetno ljubezen in ples in rajši živeti Bogu, služiti Mariji ter v večnem življenju rajati z nebeškimi četami? Muza se ne more odločiti.

1. prikazen.

Menili se spremeni v kralja Davida, pokaže ji v podobi zemeljsko veselje, deklica naj voli. Muza postane žalostna in odkloni.

2. prikazen.

Ko Muza premišljuje, zagleda v nebeškem raju angele, device in sv. Cecilijo, ki sede k orglam in svira himno v čast Matere božje. Muza je premagana, poda kralju roko, ter obljubi, kar on zahteva. Prične se ples angelov. Muzo mičejo vabljivi ritmi, težko vztraja in končno res začne plesati. Prelomila je obljubo. Začuje se grom, ki postaja vedno silnejši. Muza pleše vedno hitreje in strastneje, vrti se z besno brzino. Vstopivši Eros hoče Muzo rešiti, ona pa se mu iztrga in pleše dalje po kapeli, katero razsvetljujejo švigajoče strele. Ljudstvo išče pred viharjem v kapeli zavetja ter preti Muzi, ona prosi čudodelno Marijo pomoči.

3. prikazen.

Kip Matere božje leskeče v nebeški luči. Muza kleči pred njim. Odpro se nebеса, sv. Cecilija, kralj David in angeli se prikažejo. Mati božja stopi k deklici in jo odvede v nebеса. Polagoma izgine nebeška prikazen, pred Marijinim kipom leži mrtva Muza.

Pismo

vsem ljubiteljem in obiskovalcem gledališča.

»Gled. list«, katerega značaj je informativen, prinaša redno vsaki teden repertoar, osobje vprizorjenih del in po možnosti tudi malo pojasnila imenovanih predstav oziroma njih pisateljev in skladateljev.

Zdi se mi zato potrebno, da to pot informiram in zainteresiram tudi širšo publiko, z ozirom na vedno in vedno rastočo draginjo, na bedno socialno stanje celokupnega članstva Narodnega gledališča v Ljubljani. Čutim za dolžnost, da po možnosti obrazložim vsem, kateri se zanimajo za naš zavod in njega delo, s kakimi neprijetnostimi, pomanjkanjem in požrtovalno vztrajnostjo se bori za vsakdanji kruh igralec, kateri je bil, je in bo pionir kulture ali kakor ga že nazivljejo — svečenik v hramu Talije.

Članstvu Narodnega gledališča se dogaja velika krivica pri draginskih dokladah. »Udruženje gledaliških igralcev«, svesto si svojih dolžnosti kot organizacija, je nešteto krat storilo potrebne korake, interveniralo pri vseh mogočih gospodih ministrih, šefih oddelkov, poslancih itd., itd., podprlo svoje želje oziroma zahteve s potrebnim materijalom, odredbam, katere se nanašajo na vsa tri srednja gledališča, t. j. Beograd, Zagreb, Ljubljana — toda vse zaman.

Kolegi v Beogradu in Zagrebu so upravičene doklade prejeli in sicer prvič v maju lanskega leta, drugič letos pretekli mesec — le mi v Ljubljani smo ostali pozabljeni. Toda oprostite — da ne storim komu krivico — na upravičeni nekoliko energični dopis »Udruženja gledaliških igralcev« odgovarja ministrstvo prosvete, umetniško odelenje s podpisom gosp. B. Nušića na upravo našega gledališča: »neka se doplaci regulišu«.

Besede, besede in obljube — članstvo pa potrebuje denarja, sredstev za eksistenco — kruha.

Pomanjkanje posameznikov gre radi neizvedbe določenih nam doklad tako daleč, da naše prve moči trpijo glad, zapuščajo gledališče ter si iščejo privatnih služb — prve moči pravim zato, ker so te pač predvsem najboljše plačane. In sedaj pa pomislite kako pri ostalih . . . Dnevno v pomanj-

kanju, brez neobhodno potrebnih življenskih potrebščin, stndira osobje dopoldne, popoldne, celo po predstavi (v dram-skem gledališču se je vršila skušnja »Nam. bolnika« po pred-stavi »Anatola«) pri tem da nē omenjam studiranje doma in zvečer predstava.

Ne čudite se torej, ako postanejo posamezniki apatični in da vrše svojo dolžnost avtomatično. Ne čudite se pa tudi vi gg. kritiki, ako prebira članstvo vaše sodbe o igranju tako n. pr. »ni bil disponiran« ali »se mu je oziroma se mu ni po-srečilo« itd. z mrzlim nasmehom na ustih . . .

Nujno je torej potrebno takojšnje odpomoči in to izvedba doklad, katere so nam bile dovoljene, a do danes ne izpla-čane.

Merodajni faktorji so po večini obveščeni, treba torej skupne akcije in prepričan sem, da bode storjena nam krivica popravljena.

Eksistenčni minimum pri članstvu je predpogoj za obstoi in napredek Narodnega gledališča.

Gospoda!

Struna nezadovoljstva je skrajno napeta. Nam Slovencem se godi krivica! Kje je enakopravnost!? Članstvo stiska pesti in zobe v obupnem socialnem stanju in — čaka. Kako dolgo ne vem . . . Našemu mlademu gledališču preti katastrofa . . .

»Udruženje« odvrača vso odgovornost!

V nadi, da se uglednemu, nad vse vztrajnemu in delavne-mu novemu upravniku, s pomočjo merodajnih faktorjev in predstavnikov slovenskega naroda posreči izvojevati naše pravice, beležim

Z odličnim spoštovanjem:

Alojzij Drenovec

predsednik »Udruženja gledaliških igralcev«

Ljubljana.

V Ljubljani, dne 7. maja 1922.

H. Heine:

Tvoji prsti.

Tvoji prsti, limbar beli —
še enkrat bi jih poljubil
in pritisnil na srce —
v tihem umrl bi ihtenju!

Tvoji višnjevi očesci
sta pred mano noč in dan.
V mukah vprašam: Kaj pomeni
sladka modra zagonetka?

Ivan Albrecht.

Usoda.

(Rusko spisal V. G. Korolenko, poslovenil G. Strniša.)

I.

Ko so enkrat sedeli trije dobri starci Ulaja, Darnu in Purana na pragu svojega skupnega doma, je prišel k njim mladi Kassapa, sin radže Ličave in sel na prag, ne da bi besedico izpregovoril. Lica mladeniča so bila bleda, oči so izgubile blesek mladosti, v njih se je brala brezdušnost.

Starci so se spogledali in dobri Ulaja je rekel:

— Čuj, Kassapa, odkrij nam, trem starcem, ki ti želimo dobro, kaj stiska že nekaj časa sem tvojo dušo. Sreča te je že v zibki obdala s svojimi darovi, a ti gledaš otožno kot bedni Dževaka, zadnji suženj tvojega očeta, ki je še včeraj poskušal na sebi težko roko vašega hišnega upravitelja...

— Bedni Dževaka nam je pokazal obrunke na svojem hrbtu, — je rekel robati Darnu, a blagodušni Purana je pripomnil:

— Mi bi te hoteli razvedriti, dobri Kassapa...

Toda mladec mu ni pustil dokončati. Skočil je s svojega sedeža in kriknil z nepotrpežljivostjo, ki je preje nikoli niso opazili pri njem:

— Molčite, blagodušni starci z vašimi lokavimi predbacivanji! Vi gotovo mislite, da sem odgovoren za vsak obrunek

na hrbtu sužnja Dževake, prizadet od hišnega upravitelja. A jaz še celo dvomim, če sem odgovoren za svoje lastno postopanje.

Starci so se spet spogledali in Ulaja je dejal:

— Nadaljuj, sin moj, če ti ugaja.

— Ugaja? — je nadaljeval mladeč z grenkim nasmehom. — To je namreč ta stvar, da ne vem, ali mi sploh kaj ugaja ali ne. In če meni ugaja to kar hočem, ali to, kar hoče kdo drugi zame.

Umolknili so. Bilo je popolnoma tiho, samo veter je upogibal vrhove dreves in list je pal z drevesa k nogam Purane. Kassapa je zrl nekaj časa vanj z otožnim pogledom. Od skale, ogrete od solnca, se je odkrušil kamen in se zakotalil v nižino k bregu potoka, kjer se je ta čas solnčila velika gaščerica... Slednji dan je ta čas prilezla sem, dvignila se na sprednje noge in zaprla izbočene oči z vekami — kot da bi poslušala modro govorjenje starcev. Mislilo bi se skoraj, da je bila v zelenem telescu zaprta duša kakega modrega bramina. Ta hip jo je kamen rešil iz nje zelene ječe za novo spremenjenje —

Bridki nasmeh je preletel lice Kassape.

— No, tu, blagodušni starci, — je povzel — vprašajte ta listič ali mu je ugajalo, da je pal iz veje, ali kamen — ali se je svojevoljno odkrušil od skale, ali gaščerico — ji je li ugajalo, da se je naenkrat znašla pod kamnom? Čas je prišel, list je pal, gaščerica ne posluša več vaših besed. Torej, vse bi drugače biti ne moglo. Povejte, ali mora in zamore biti drugače, kot se je zgodilo?

— Ne bi moglo, — so odvrnili starci. — Kar je bilo, je moralo biti v splošni zvezi stvari. —

— Rekli ste. Torej bi morali biti obrunki na hrbtu Dževake v splošni zvezi stvari, in vsak izmed njih od vekomaj zapisan v knjigo usode. A vi hočete, da bi se jaz — tak kamen, taka gaščerica, tak list na skupnem deblu življenja, da tak maleenkosten valček v potoku, odtrgal z neznano silo od iztoka k izviru... Vi hočete naj se borim s silo potoka, ki nosi i mene samega...

Brenil je z ного okrvavljeni kamen, ki je pal v vodo in spet sel s starci vred na prag. In oči Kassape so spet zameglele in postale otožne.

Starec Darnu je molčal, starec Purana je povetil glavo, samo veseli Ulaja se je nasmehnil in rekel:

— V knjigi neizogibnosti je gotovo že zapisano, naj ti povem Kassapa, kaj se je enkrat zgodilo z dvema starcema, Darnujem in Puranom, ki jih vidiš tu pred seboj... In v tej knjigi je i že zapisano, da boš ti poslušal to povest.

In pričel je praviti o svojih tovariših slédečo, čudno povest, ki sta jo sama poslušala z nasmeškom, ne da bi kaj pritrčila ali zanikala.

II.

V deželi, — je govoril — kjer cvete letos in vali sveta reka svoje valove —, ni bilo modrejših braminov kot Darnu in Purana. Nihče ni bil učenejši, in nihče se ni bolj zaglabljal v staro modrost vede. Ko sta oba prebila poletje življenja in se je sneženi metež bližajoče zime dotaknil nju las s svojimi snežinkami, — sta bila oba nezadovoljna s seboj. Leta so minevala, gomila se je vedno bližala, a resnica je bila vedno bolj oddaljena...

Tedaj sta oba, vedoča, da se od gomile ni mogoče oddaljiti, sklenila poiskati resnico. Darnu je prvi oblekel obleko romarja, privezal k pasu bučo z vodo, prijel za palico in šel na pot. Po dveh letih trudapolnega potovanja je došel k podnožju visoke gore in na enem njenih slemenov v višini kjer svobodno nočujejo oblaki, je zazrl razvaline svetišča. Ne daleč od ceste, na travniku, so pastirji pasli čredo in Darnu jih je vprašal: »Kakšno svetišče je bilo to in kateremu bogu se je tu darovalo?

No, pastirji so samo gledali na goro in na vprašujočega Darnu, ne vedoč, kaj odgovoriti popotniku. Naposled so odgovorili:

— Mi smo prebivalci dolin, ne vemo, kaj ti odgovoriti. Toda pri nas je stari pastir Anurudža, ki pase izdavna svojo čredo na teh višavah. Morda on ve.

In poklicali so tega starčka.

— Jaz ti istotako ne morem povedati — je rekel on, kako so se imenovali ljudje, in kateri čas in kakemu bogu so prinašali žrtve. No, moj oče je čul od mojega deda in pravil meni, da mu je moj praded pravil, da je po grebenih teh gor enkrat živelo pleme modrecev, ki so vsi poginili tedaj, ko so dozidali to svetišče. A to boginjo so imenovali »Usodo«...

— Usodo? — je živahno kriknil Darnu. — Ali ne veš ti, dobri oče, kako je izgledalo to božanstvo in če ono še ne živi v tem svetišču?

— Mi smo preprosti ljudje — je spet odgovoril starec, — in nam je težko odgovoriti na tvoje modro vprašanje. V mladosti — a to je bilo že davno — sem pasel črede na teh grebenih. Ta čas je tam še stal idol iz črnega, blestečega kamna. Redkokdaj, ko me je v bližini vjela nevilhta — a nevilhte so zelo hude v teh klancih — sem pognal svojo čredo v zavetišče starega svetišča. Zgodilo se je češče, da je seni že, trepetajoča in preplašena, pribežala Angapali, pastirica sosednjega gorskega slemena. Grel sem jo v svojem objemu, a stari bog naju je zrl na strani smeje. Toda on nama nikoli ni storil zla, morda zato, ker ga je Angapali vsakrat okrasila s cvetjem. Zares govori se...

In pastir je obstal, gledajoč dvomljivo na Darnu-ja in kot da bi ga bilo sram nadaljevati pred njem.

Kaj se pripoveduje? Povej, dobri človek do konca — je vprašal modrec.

Govori se, da niso vsi privrženci starega boga poginili... nekateri njih so se razkropili po svetu... In ti včasih, res redkokdaj prihajajo sem, vprašujejo kot ti, kje pelje pot k svetišču in prihajajo sem molit starega boga. Take spremeni v kamen. V starem svetišču se je lahko videlo nekake stebre ali kipe, ki so imeli podobnost sedečega človeka, popolnoma ovitega v rastline. Na nekaterih so ptice spletale svoja gnezda. Potem so se oni po vrsti gradili v prah.

Darnu se je globoko zamislil nad pripovedovanjem. Ali sem zdaj, je pomislil, blizu smotra? Ker gotovo, da »kdor kot slepec ne vidi, kot glušec ne sliši in je kot drevo brezčuten in nepremičen, o tem vedi, da je dosegel mir in spoznanje.«

In obrnil se je k pastirju:

— Prijatelj, pokaži mi pot k svetišču.

Pastir je uslišal njegovo prošnjo, in ko je Darnu bodro hitel po zaraščeni stezi — je dolgo zrl za modrecem in dejal naposled obrnivši se k svojim mladim tovarišem:

— Ne imenujte me najstarejšega pastirja, temveč najmlajšega izmed še sesajočih jagnjet, če stari bog ne dobi skoro nove žrtve. Nadenita mi komat kot biku, ali me natorite kot osla, z raznim tovorom, če ne dobe v starem svetišču novega kamnitega kipa!....

Pastirji so spoštljivo poslušali starca in se razšli po svojih pašnikih. In spet so se v dolini mirno pasle črede, orač je hodil za svojim plugom, solnce je sipalo, spuščale se noči in ljudje so se poglobljali v svoje skrbi, ne misleči več na modrega Darnuja. No, čez malo časa — čez par dni ali več — je stal popotnik v podnožju gore in spet vpraševal o svetišču. Ko je tudi on čul starčevo povest, je jel veselo plezati na goro, a starec je zmajal z glavo in dejal:

— Tu že drugi.

To je bil Purana, ki je šel za sledom modrega Darnu misleč pri sebi:

— Da se ne bo moglo govoriti, da je Darnu našel resnico, ki je ni mogel poiskati Purana.

III.

Darnu je lezel na goro.

Pot je bila težavna. Videlo se je, da je človeška noga redkokdaj stopala po zaraščeni stezi, toda Darnu je dobro premagal vse zapreke in naposled dospel do polrazpalih vrat, nad katerimi je bil starodavni nadpis: »Jaz sem neizogibnost, vladarica vseh ukrepov...« Na stenah ni bilo drugih kipov ali okraskov, razven sledov številčk in tajinstvenih računov...

Darnu je stopil v svetišče. Od starih sten je vela tišina razrušenja in smrti.

(Dalje sledi.)

H. Heine:

Kak moreš mirno spati?

Kak moreš mirno spati,
ko veš, da še živim?
Čuj, vrne se jeza stara
in jarem svoj razdrobim.

Poznaš li pesem tisto,
kak mrtvec mlad nekoč
je v grob vzel ljubico svojo,
ko je bila polnoč?

Veruj, dekle najslajše,
prekrasno dete ti:
Sem živ, krepak — še jačji
kot so v grobeli mrtvi!

Ivan Albreht.

STEGU in DRUGI, Ljubljana,

SV. PETRA CESTA 95.

Elektr. naprave za luč in moč, elektr. material, lokomobile, transmisije, stroji vseh vrst. Naprave za žage, stroji za obdelovanje lesa. :-: Naprave za sušenje in parjenje lesa ter prenos žaganja. :-: Parne in vročevodne kurjave.

Lažna strojna, mehanična, elektro-delavnica, avtogenično varjenje.

MLEKARSKA DRUŽBA ZA JUGOSLAVIJO

LJUBLJANA

d. z o. z.

Vojaška ul. 10

priporoča svoje mlečne izdelke, kot surovo maslo, razne vrste sira, zlasti pa pasterizirano mleko, ki ga bo dostavljala v prihodnje na dom.

JADRANSKA BANKA - BEOGRAD.

Delniška glavnica: Din 30,000.000.—, Rezerva: Din 15,000.000.—.

PODRUŽNICE:

Celje, Cavtat, Dubrovnik, Ercegnovi, Jelsa, Korčula, Kotor, Kranj, Ljubljana, Maribor, Metković, Sarajevo, Split, Šibenik, Zagreb.

Naslov za brzojave: JADRANSKA.]

AFILIRANI ZAVOD:

FRANK SAKSER STATE BANK

82 CORTLAND STREET [NEW YORK CITY.]

GOSPODARSKA ZVEZA LJUBLJANA

priporoča svojo veliko zalogo kolonijalnega in špecerijskega blaga, češke in angleške manufakture in najfinejših mesnih izdelkov.

Parna pekarna **Jakob Kavčič**

Ljubljana, Gradišče štev. 5

Večkrat na dan sveže
in raznovrstno pecivo.

Vizitke, kuverte, račune in druge tiskovine
izvršuje lično in poceni

Zvezna tiskarna

:-: v Ljubljani, Wolfova ulica štev. 1. :-:

Slamniki in klobuki damski in moški

po najnovejši aprilski modi vsake vrste, preoblikujejo
se ter izdelujejo v delavnici

ALOJZIJA JANEŽIČA

Ljubljana, Slomškova ulica štev. 27.

Postrežba točna!

Cene nizke!

Največji davki

Vam nastanejo, ako ne gledate na to, kje nakupujete!

Mnogo denarja si lahko prihranite

ako kupujete blago za moške in ženske obleke, perilo, trikotažo, posteljno opremo i. t. d. v velikem skladišču blaga veletrgovine

A. & E. Skaberne

Ljubljana,

Mestni trg šte. 10.

